

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
22/2405 - JAA

Dato
06.05.2022

Dokument 8:235 S (2021-2022) Representforslag om forsterket innsats for å bekjempe menneskehandel, vår tids slaveri

Jeg viser til brev datert 21 april 2022, der Justiskomiteen ber om uttalelse i forbindelse med representantforslag om forsterket innsats for å bekjempe menneskehandel. Forslagstillerne viser til at det er behov for å styrke kompetansemiljøene på feltet, særlig innen politiet. Det nevnes videre at det er et behov for å forhindre utnyttelse av sårbare kvinner og barn som har flyktet til Norge grunnet krigen i Ukraina.

Flyktninger fra Ukraina

I likhet med forslagsstillerne ser jeg nødvendigheten av å trygge flyktningene fra Ukraina. Forståelse av sårbarhet på kort og lengre sikt hos de nyankomne flyktingene var tema for et møte i mars mellom politisk ledelse i Barne- og familiedepartement og Justis og beredskapsdepartementet samt Bufdir, UDI, POD og en del frivillige organisasjoner. Det var bred enighet på møtet om at situasjonen krever tett samarbeid og god samordning mellom stat, kommune og frivillig sektor.

Etter initiativ fra departementene sendte POD, Bufdir, UDI og IMDi 13. april et felles brev til landets kommuner. Brevet gav opplysninger om risikobildet og om ordningen med kollektiv beskyttelse. Det ble understreket at kommunenes tjenesteapparat i mange situasjoner vil være de nærmeste til å legge til rette for identifisering og oppfølging av menneskehandel, eller annen utnyttning og overgrep av nyankomne ukrainere som bor i deres kommune. Brevet inneholder opplysninger om hvordan menneskehandel avdekkes og om tilgjengelig bistand fra statlige aktører.

Direktoratene på feltet har utviklet et effektivt samarbeid. De har laget et felles informasjonsbudskap og har samordnet spredningen av aktuelt informasjonsmateriell. Det er valgt å la informasjonsbudskapet ta en bred tilnærming til aktuelle trusler. Ved siden av menneskehandel omfatter det ulike former for press, tvang, vold, overgrep og utnyttning. Risikobildet er sammensatt og det er viktig å favne flest mulig av de som kan trenge hjelp. Få vil kjenne seg igjen i begrepet «menneskehandel», og det er også en langt bredere krets som behøver hjelp enn mulige ofre for menneskehandel. Kripos og Politiets Utlendingsenhet, samt Caritas og ROSA har deltatt i arbeidet.

Informasjonsmaterialet som utvikles henviser til hjelpetelefonene til Caritas og ROSA. Politiet, med bistand fra Arbeidstilsynet og UDI, tar ansvar for forebyggende informasjon om rettigheter og plikter i norsk arbeidsliv, og lager en informasjonsfilm. Bufdir vil utvikle egne informasjonstiltak rettet mot barn og unge som kan være utsatt for vold, overgrep eller utnyttning.

Politiet

Med bakgrunn i øremerkede midler har alle politidistrikt en funksjon for bekjempelse av menneskehandel. Funksjonen har ansvar for og skal ivareta en helhetlig tilnærming til forebygging og etterforskning av menneskehandelsaker innenfor samtlige utnyttelsesformer. Ansvaret omfatter også, gjennom etterretning, å opparbeide kunnskap om fenomenet, vurdere forventet utvikling og iverksette relevante forebyggende tiltak. Funksjonen skal også kunne iverksette eventuell straffeforfølgning.

Kripos har et nasjonalt ansvar for analyse, bistand til politidistriktene og deltakelse i det internasjonale arbeidet mot menneskehandel. Kripos drifter også politiets nasjonale kompetansegruppe mot menneskehandel. Kompetansegruppen skal bidra til økt fenomenforståelse og kunnskap om menneskehandel i norsk politi. Kripos har også det tekniske ansvaret for tipsmottaket, der menneskehandel er en egen tipskategori.

Nasjonal straffesaksinstruks gir overordnede føringer til politidistriktene for gjennomføring av forsvarlig straffesaksbehandling. Politimesteren har et totalansvar for kriminalitetsbekjempelsen i politidistriktet. Det betyr også et overordnet ansvar for å sikre at det er tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å forebygge og bekjempe menneskehandel. Politidistriktene har i stor grad ansvaret for å organisere arbeidet med det enkelte fagfelt.

Gjennom Riksadvokatens prioriteringsrundskriv og Politidirektoratets resultatavtaler får politidistriktene føringer for prioritering og resultatkrav innenfor straffesaksbehandlingen. Det fremgår av Riksadvokatens prioriteringsrundskriv for 2022 at det skal rettes oppmerksomhet mot menneskehandel.

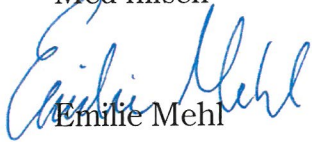
Nye mål for innsatsen

Jeg oppfatter arbeidet som gjøres som en påminnelse om at vi har bygget sterke offentlige og private kompetansemiljøer på menneskehandel i Norge, med god samordningsevne. Det vil likevel være mulig å forbedre og utvikle vår innsats på feltet.

Norge er tilsluttet Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel. Vår gjennomføring av konvensjonsforpliktelsene evalueres jevnlig av ekspertgruppen GRETA. Vi er nå i avslutningsfasen av den tredje evalueringsrunden. Høsten 2021 besøkte en delegasjon fra GRETA Norge. En rekke departementer og etater bidro i planleggingen og gjennomføringen av besøket. En evalueringsrapport offentliggjøres i juni i år. Rapporten vil inneholde anbefalinger til Norge om tiltak på feltet. Den fungerer på sett og vis som en handlingsplan, utarbeidet av internasjonale eksperter etter dialog med våre fagmiljøer. Vi vil nøye vurdere anbefalingene, og gjennomføre relevante tiltak.

Rapporten vil gi et solid grunnlag for å styre vårt videre arbeid mot menneskehandel. En oppdatert handlingsplan kan være et aktuelt grep, men foreløpig er det helt nødvendig å prioritere innsatsen for å beskytte de nye flyktningene. Det blir avgjørende i tiden fremover at informasjons- og bistandstiltak tar innover seg endrede forhold, og tilpasser budskap og virkemidler.

Med hilsen

Emilie Mehl